

GODLY PLAY

Egy kreatív módszer a Szentírás történeteinek bemutatására

BEVEZETÉS

A gyermekek a velük született érzékenységgel képesek arra, hogy megtapasztalják Isten jelenlétét. A Godly Play módszer hazánkban eddig kevésbé ismert módon kínál lehetőséget arra, hogy a résztvevők játékosan, lendületesen fedezzék fel a hit ajándékát a történeteken keresztül, és segít abban is, hogy megértsék és elsajátítsák a Biblia nyelvezetét. A Montessori-elveken alapuló módszer egészen a gyermekkor végéig, sőt azon is túl tanítványaink segítségére lehet.

MI A GODLY PLAY?

Dr. Jerome Berryman, a Godly Play megalkotója röviden, dióhéjban összefoglalta, mit kell tudnia azoknak, akik most kezdik el az ismerkedést ezzel a módszerrel.¹

A Godly Play egy spirituális gyakorlat tanterve, amely segít feltárni Isten jelenlétének titkát az életünkben. Azzal foglalkozik, ami a keresztyén nevelésben a legizgalmasabb: **Isten szólít, hív bennünket**. Hogyan halljuk meg ezt a hívást és hogyan adjunk rá hiteles és kreatív választ?

- A Godly Play a keresztyén személyiség formálásának és a lelki útmutatásnak egy kreatív, fantáziadús megközelítése.
- A Godly Play 40 év kutatás és gyakorlat eredménye.
- A Godly Play értékei a nyitottság, a felfedezés, a közösség és a kapcsolatok.
- A Godly Play a keresztyén felekezetek dicsőítő életgyakorlatát, történeteit, szimbólumait, szertartásait modellezi a gyermekek felé.
- A Godly Play lehetővé teszi a gyakorló számára, hogy hiteles és személyes bizonyosságot tegyenek.
- A Godly Play résztvevőit a hit nagyobb dimenziói felé vezeti a rácsodálkoztatás és a játék segítségével.

A GODLY PLAY HÁTTERE

A lelki élet gyakorlásának segítésére a Godly Play módszer felhasználja velünk született spirituális igényeinket, és a vallásos nyelvezet használatával a bibliai történeteket egy kreatív folyamaton keresztül értelmezi.² Eredetileg a gyermekek lelki életének támogatására készített tanterv, melynek célja, hogy a serdülőkor előtt kialakuljon a keresztyén nyelvezet könnyed használata, hogy később, a fejlődés egy következő szakaszába lépve a fiatalok képesek legyenek saját határaik felfedezésére, és hogy tapasztalataikat a közösségben hasznosíthassák.

A keresztyén nyelvezet könnyed használata egy tudatos és működő nyelvi rendszer használatát jelenti, hiszen „a vallásos nyelv a kezdete annak, hogy Isten, önmagunk, mások és a teremtett világ tetteit, történéseit összhangban lássuk”.³

---

¹ <https://www.godlyplayfoundation.org/wp-content/uploads/2014/06/What-is-Godly-Play-Handout.pdf>

² Berryman, *Teaching Godly Play: How to Mentor the Spiritual Development of Children*, 136 – 137.

³ Berryman, *Godly Play: An Imaginative Approach to Religious Education*, 103.

Mivel a kimondott és kimondatlan jelentés is elősegíti a vallásos nyelv használatának kialakulását, a Godly Play gyakorlatának környezete és kultúrája is rendkívül fontos – ezért ez a módszer jóval több a bibliai történetek ötletes elmondásánál.

A módszer a résztvevőket a saját tapasztalatok útján megszerzett tudás felé vezeti, ez a Montessori-pedagógiából származik, amely a Godly Play alapja. Bár a Godly Play alapvetően lelki élményt ad, a foglalkozások során szerzett élmények mégis a vallásos nyelvezetben és gyakorlatban való elmélyülést szolgálják. A megszerzett tapasztalatok az Istennel való kapcsolatunknak és a keresztyén közösségeinkben kiépülő kapcsolatainknak egyaránt hasznára lehetnek.

HOL HASZNÁLJUK A GODLY PLAY-T?

A Godly Play elsődleges színtere a gyülekezet; célcsoportja pedig a gyülekezet gyermekei között keresendő. A spirális felépítésű tanterv három, 3 éves intervallumra tagolt csoportban működik, a nyelvi fejlődést szem előtt tartva. A csoportok ennek megfelelően nevet is kapnak: **Hallgasd meg** (3-6 évesek), **Beszélg róla** (6-9 évesek), **Gondolkodj el rajta** (9-12 évesek). De mivel a lelki élet és a keresztyén nyelvezet elsajátítása egy élethosszig tartó utazás, a módszer könnyen használható felnőttek, idősek, különböző szociális és társadalmi háttérű gyermekek között, illetve kórházakban, bentlakásos intézményekben, börtönökben és szociális munkások által ellátott egyéb területeken is.

MIRE LESZ SZÜKSÉGÜNK?

A Godly Play foglalkozások elindítása egy olyan szolgálat, amely megváltoztatja annak vezetőjét, a gyülekezet látásmódját, a gyermekekkel és valószínűleg az egymással való kommunikációnkat is. Ez egy lelki utazás, ami időt, energiát, türelmet és szeretetet kíván tőlünk.

Jerome Berryman szerint: „Az egyetlen dolog, ami hátra van: elkezdni.”⁴

A sikeres program legfontosabb hozzávalója a megfelelő előkészítés, amely akár egy évet is igénybe vehet.

Sajnos hazánkban jelenleg nem rendeznek tréningeket, ezek számos európai országban elérhetők, hozzánk legközelebb Németországban, Bulgáriában, Olaszországban és Svájcban találunk helyi szervezeteket, illetve trénereket.

A Godly Play Foundation által javasolt kezdeti lépések a következők:

- Ismerkedjünk meg a módszer teológiai és pedagógiai alapjaival. (www.godlyplayfoundation.org)
- Tekintsük meg a szervezet Youtube csatornáját: www.youtube.com/user/GodlyPlayFndn
- Ugyanezen a csatornán számtalan foglalkozást találunk, amelyek segítenek bepillantani a foglalkozások világába.
- Ezen kívül a szervezet honlapján hasznos könyveket, segédanyagokat is rendelhetünk.

A szervezet javaslata az is, hogy gyülekezeti adakozással, helyi szakemberek bevonásával, alapítványi, egyházmegyei/egyházkerületi segítséggel kezdjünk a program elindításához.

---

⁴ <https://www.godlyplayfoundation.org/starting-a-godly-play-program/>

Szintén fontos a megfelelő képzés, amelyet minden, a szolgálatban részt vevő munkatársnak hasznos elvégezni. Reméljük, előbb-utóbb hazánkban is elérhető lesz ez a lehetőség.

- **Helyiség:** Ideális esetben egy üres falú, szőnyeggel ellátott helyiség a foglalkozások helyszíne. A gyermekek a szőnyegen foglalnak helyet (erről később még szót ejtünk). Távolítsuk el a falról a hirdetések, táblákat, a zsúfolt dekorációt, és mindent, ami elvonná a résztvevők figyelmét.⁵
- **Berendezés:** Fontos berendezési tárgyak az alacsony és széles polcok, melyek szabad hozzáférést biztosítanak a gyermekeknek a tárgyakhoz, kellékhez, hogy azokat kézbe vegyék, és a hallott történeteket később reprodukálják.
- **Kellékek:** Ha alaposan utánajárunk, láthatjuk, hogy a hivatalosan forgalmazott eszközök, a történetekhez ajánlott bábok, tárgyak, kellékek hazánkban nem érhetőek el, külföldről rendelve pedig kevés gyűlekezet engedheti meg magának ezeket, hiszen az alapkészlet, amely mindent tartalmaz az induláshoz, közel 830 ezer Ft-ba kerül. Saját elképzeléseink alapján, ügyes kezű gyűlekezeti tagok segítségével azonban minden elkészíthető.
- **Minőség:** Mind a berendezéseknél, mind a kellékeknél, mind a kézműves tevékenységeknél elvárás a magas minőség, ami az egész tevékenységünk értékességét kommunikálja a résztvevők felé.

MI TÖRTÉNIK EGY GODLY PLAY-FOGLALKOZÁSON?

A Godly Play-foglalkozások vezetői bátorítják a szülőket arra, hogy megfigyelőként részt vegyenek az alkalmakon, természetesen bizonyos szabályok figyelembe vétele mellett, így könnyebben érthető minden élmény, amely a gyermeket éri. Egy-egy ilyen alkalom előtt a következő kéréseket intézik a szülők felé (e listában a foglalkozások módszertani elemei is fellelhetők):

„Üdvözlünk az alkalmon!

Dr. Jerome Berryman lelkipásztor, majdnem negyven évet töltött azzal, hogy megfigyelte gyermekeinket itt, a gyűlekezetben és kapcsolatba lépett velük "Montessori"-módon. A Godly Play az ő kutatásainak eredménye. A megfigyelés a legértékesebb eszköz a program megismeréséhez, és örülünk, hogy itt vagy.

Megfigyelőként a következőket kérjük tőled:

1. Ül nyugodtan a széken, és ne mozogj a teremben.

2. Ne beszélj a tanárral, vagy a gyermekekkel! Ez a gyermekek ideje. (Ha egy gyermek közeledik hozzád, kérjük, magyarázd el, hogy csak megfigyelő vagy és irányítsd őt egy tanárhoz, ha segítséget keres.)

3. Ha úgy tűnik, hogy az azonnali segítségre van szükség, pl. felborul egy pohár víz, kérjük, hagyd, hogy a gyermekek oldják meg a problémát. Így tanulják meg, hogyan működhetnek együtt etikusan a közösségben.

4. Szívesen válaszolunk a kérdésekre, és meghallgatjuk a gondolataidat. Ha negatív érzéseid vannak, kérjük, oszd meg őket a Godly Play tanárral. Nem tudunk mindig objektív szemmel dolgozni a saját munkánkon, és megköszönjük a visszajelzést.

Köszönjük az együttműködést! Ezek a kérések azt a célt szolgálják, hogy a megfigyelők ne zavarják meg a foglalkozás menetét, és láthassátok gyermekeiteket, úgy, ahogy máskor is viselkednek.

---

⁵ Inspiráció: <https://www.godlyplayfoundation.org/wp-content/uploads/2014/06/Godly-Play-Space-All-Saints-Ft.-Worth-TX-copy.pptx>

A foglalkozás menete:

- *Felkészülés és gyülekező*
- *A történet*
- *A kérdések és válaszok ideje*
- *Az ünnep és a megosztás ideje*
- *Elbocsátás*

Kérünk, ne sértődj meg, ha nem vonunk be a foglalkozás „Ünnep” részébe! Amint látni fogod, a foglalkozás fókusza a körön belül marad. Ha megszakítjuk a kört, az megzavarja a gyermekeket. Kérünk, mindig maradj külső szemlélő.

Ne feledd: nálunk a folyamat, és nem a végeredmény a lényeg! Fontos megfigyelni és értékelni, amit a gyermekek a foglalkozáson tesznek, de nem egy hazavihető tárgy a foglalkozás célja!”⁶

A GODLY PLAY-FOGLALKOZÁS ELEMEI

1. FELKÉSZÜLÉS ÉS GYÜLEKEZŐ

A foglalkozás alapvető eleme, kezdő lépése a meghívás. Ahogyan a játékban, úgy a Godly Play-ben is önkéntes a részvétel. Az, hogy beülök a körbe, önkéntes döntés, azért teszem, mert én akarom, hogy így legyen. A részvétel és a játék öröme miatt veszek részt a foglalkozáson. Emellett a Godly Play-ben a meghívás nem csak a játékra vonatkozik, hanem Isten és az ő népének nyelvével történő játékokra is: a történeteinkre, a példázatokra, a liturgikus cselekedetekre és a csendre. Ezen a nyelven, és az összegyűlt imádkozó közösségen keresztül halljuk meg a legőszintébb hívást az összes közül: Isten hívását.

Az érkezőket az ajtóban fogadja az egyik szolgálattévő. Köszönti az érkezőt, megkérdezi tőle, hogy készen áll-e, majd meghívja, vagy be is kíséri a terembe, és odavezeti a szőnyeghez, ahol majd a kört megalkotják. Tehát már az ajtóban, még mielőtt belépünk, elkezdődik a felkészítés és felkészülés mindarra, ami bent történni fog.

A közösség kezdete a kör létrehozása. A résztvevők egy olyan körben foglalnak helyet, amelynek a történetmondó is része, és ahol mindenkit szívélyesen üdvözölnek. A történetmondó rövid beszélgetés után megmutatja a felkészülés módját: törökülésben ülünk, kezünket lazán leengedjük, és lassan elcsendesedünk.

2. A TÖRTÉNET

A résztvevők várakozással figyelik a történetmondót. „Nézzétek, hová megyek, hogy idehozzam nektek a történetet.” – ezzel a figyelemfelhívó mondattal kezdődik a történet elmondása.

A történethez tartozó tárgyak, kellékek általában egy fadobozban, a polcon található, amelyet egy színes korong jelöl. E jelzés alapján később a gyermekek könnyedén megtalálják a dobozt a polcrendszeren (pl. az „aranypöttyös doboz”), és újra fel tudják idézni a történetet.

---

⁶ <https://www.godlyplayfoundation.org/godly-play-resources/resources-for-godly-play-practice/>

A történetmondó a dobozt a körbe hozza, és minden figyelmét ide irányítja, a történetmesélés ideje következik. Ábrahám és Sára történetét tekintjük meg példaként.⁷

A bibliai történetet egy négyszögletes alappá széthajtható zsákon szemléltetjük, amin egy jó adag homok jelképezi a sivatagot. A folyók: kék fonalak, a városok: fakockák. Ábrahámot és Sárát egyszerű, jelképes fafigurák személyesítik meg. Vándorútjuk szépen látszik a homokban. Az általuk épített oltárokat kavicsokból formálja meg a mesélő, miközben egyszerű, a mai fülnek szinte lassú, de szándékosan lelassított, lényegre törő stílusban mondja a történetet.

3. A KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK IDEJE

- **Elmélkedés. „Kíváncsi vagyok...”** – a történetmondás után a mesélő kérdéseket tesz fel a hallgatóknak, és kérdéseit ezzel a két szóval kezdi. Néhány példa a kérdésekre:

„Kíváncsi vagyok, a történet melyik része tetszett a legjobban.”

„Kíváncsi vagyok, a történet melyik része a legfontosabb?”

„Kíváncsi vagyok, te hol vagy benne ebben a történetben, a történet melyik része szól rólad?”

„Kíváncsi vagyok, van-e olyan része a történetnek, amit kihagyhatunk és mégis teljes lesz a történet?”

A mesélő minden válaszra tiszteletteljesen figyel. Megismétli azokat, megérinti a figurákat, hogy szemléltesse a válaszokat, de soha nem állítja, hogy valamelyik válasz jó vagy rossz. Egyszerűen csak hallgat és elfogadja a válaszokat.

- **Válaszidő.** A beszélgetés után a csend ideje következik. A mesélő visszateszi a polcra a kellékeket, és felkéri a hallgatókat, hogy gondolkodjanak el: mivel tudnának válaszolni a történetre? Ez az alkotás ideje. Lehet írni, rajzolni, festeni, elolvasni a Bibliából a történetet, a lényeg az, hogy valamilyen tevékenység formájában fogalmazzuk meg a válaszunkat a történetre, dolgozzuk bele azt, ahogyan ránk hatott, amit a felszínre hozott bennünk. Mindenki elmondja, mit szeretne készíteni, milyen válaszfeladatot végez, majd legalább negyedórás csendes alkotás következik. A megszületett munkák ránk tartoznak, nem kell megmutatni a többieknek.

4. AZ ÜNNEP ÉS A MEGOSZTÁS IDEJE

- A foglalkozás e része egy rövid **szereketvendégség, közös étkezés**. Ahogyan az úrvacsora, a közös étkezés a gyülekezet életében ünnep, a közös étkezés a foglalkozás végén számunkra is az. A foglalkozás vezetője egyezményes jelet ad (pl. leoltja és felkapcsolja a világítást a teremben), ami a válaszfeladat végét jelzi, és újra a körbe hív mindenkit. Nincs helye a sietségnek, erre a részre is készülni kell. Újra körbe ülünk, a testhelyzet most annyiban más, hogy a kezünket összekulcsoljuk.
- A segítők megterítenek mindenki előtt, egyszerű dolgokat fogyasztunk, egy kis gyümölcslevet, kekszet, süteményt. A lényeg itt is a közösség, a közös imádság, az étel megosztása. Mindenki Imádkozhat hangosan, vagy magában, kötött, vagy kötetlen imádsággal, ahogy szeretné.

5. ELBOCSÁTÁS

- A foglalkozás záróakkordja az **elbocsátás, elbúcsúzás**. Ezt is a foglalkozás vezetője jelzi. Mindenki odalép hozzá, és tetszőleges módon (kézfogással, öleléssel) elköszönnek egymástól.

---

⁷ <https://youtu.be/1P7MdmrDHnM>

- Fontos, hogy a vezető kifejezze nagyrabecsülését, elismerését a résztvevőknek: minden ember szemébe belenéz, kedvesen mosolyog, és halkán ezt mondja: „Örülök, hogy ma itt voltál. Köszönöm, hogy eljöttél.”

A GODLY PLAY ELŐNYEI

Milyen előnyei vannak a Godly Playnek a tanításomban? Milyen előnyei vannak a Godly Playnek gyülekezetünk gyermekei és tanárai számára? A Godly Play egy jellegzetes megközelítése a gyermekek között végzett szolgálatnak, amely innovatív, és mélyen megalapozott:

- A Godly Play segít újra szakralizálni a világ hétköznapi dolgait, például a kenyeret, bort, gyertyákat, olajat, fát, vásznat és agyagot. A Godly Play egy szentségi világnézetet tanít egy olyan társadalomban, amely gyakran haszonelvű és anyagias.
- A Godly Play megtanítja a gyerekeknek és a felnőttek, hogy a csendesen és átgondoltan végzett munka ugyanannyira kielégítő lehet, mint zajosnak, elfoglaltnak és tolakodónak lenni; és ezt a jelenlegi kultúrával ellentétes üzenetet megnyugtató és következetes módon közvetíti.
- A Godly Play szenzoros anyagokat biztosít biztonságos, stimuláló környezetben. Így ötvözi és integrálja a két elsődleges átjárót a kisgyermek megismeréséhez - a nyelvet (a verbális rendszert) és a játékot (a nonverbális rendszert).
- A Godly Play nem memorizáláson alapul. Ez egy felfedezési módszer, amely az egész gyermeket leköti - a kezét, a szívét, az elméjét, az érzékeit, a megérezéseit.
- A Godly Playben a kézműves foglalkozás szerepe egyedi: a legtöbb tantervtől eltérően minden gyermek kifejező választ ad, miután csoportos környezetben meghallgatta a történetet. A gyerekeknek megvan a lehetősége, hogy belépjenek a történetbe, elmélkedjenek róla, majd létrehozzanak valamit, aminek a saját életükre vonatkozó jelentése van.
- A Godly Play tiszteletben tartja a tanárok idejét. Ellentétben sok tantervvel, ahol a tanárnak minden héten új feladatokat kell kitalálnia és új anyagokat kell összegyűjtenie, a Godly Play csoportban hétről hétre rögzített rutinokkal lehet számolni. A tanároknak annyi a dolguk, hogy elmélyedjenek a hét történetében, és teljes körű figyelmet szenteljenek az összegyűlt gyermekek közösségének.
- A Godly Play azt tanítja, hogy arra a kegyes Istenre támaszkodjunk, aki valóságos és elérhető az élet minden pillanatában, legyen az szomorú vagy örömteli.
- A Godly Play azt tanítja a gyerekeknek, hogy tiszteljék a körülöttük lévő dolgokat és embereket, és hogy törődéssel és türelmesen bánjanak velük.
- A Godly Play az élet jellegzetes bibliai ritmusát tanítja: a cselekvés és gondolkodás, az elkötelezettség és imádság váltakozását. A Godly Play azokat is tanítja, akik oktatják azt, és azokat is, akik tanulják: ez a lelki életük hasznára válik.
- A Godly Play kedvességet és kölcsönösséget tanít szertartások révén, illetve azáltal, ahogy a fizikai teret, a tárgyakat és a gyermekek közösségét szervezi. A Godly Play közössége megtestesíti azt a bibliai etikát, ahogy az embereknek együtt kéne élniük.
- A Godly Play a *lectio divina* ősi, spirituális gyakorlatának kortárs és gyermekbarát változatát kínálja: szent olvasást, elmélkedést és válaszadást a Biblia történeteire. Isten szavának elemzése helyett a gyerekek művészi és mozgásos módon meditatálnak. A Godly Play segít, hogy a gyerekek megismerjék Istent és a Bibliát, ne csak egyszerűen tudjanak dolgokat ezekről.
- A Godly Play azt tanítja, hogy mindenben, amit Isten teremtett, ott van a szentség lehetősége, beleértve mindannyiunkat; és azt is, hogy a teremtés miatt mindennel kapcsolatban állunk. Nincs olyan, hogy *szent* a *profán* ellen.

- A Godly Play azt tanítja, hogy van kairos, valamint kronos. A kairos nem foglalkozik azzal, hogy hány óra van. A Godly Play alatt van időnk arra, hogy Istent a mindennapi életünk középpontjaként lássuk, és hogy elgondolkozzunk azon, hogy mire használjuk az időnket.

ZÁRSZÓ

A Godly Play hazánkban a kevésbé ismert módszertanok közé tartozik, de talán ez a rövid írás kedvet ébreszthet hittanoktatóinkban arra, hogy megismerjék és kipróbálják a gyermekek között. Intézetünk távlati céljai között szerepelnek olyan továbbképzések, ahol jobban elmélyülhetünk a témában. (Addig is mindenképpen érdemes az elérhető szakmai anyagokat megvásárolni, online könyvtárakból letölteni, illetve szeretettel ajánlom a Godly Play Foundation Youtube-csatornáját, ahol bepillantást nyerhetünk a foglalkozások hangulatába, és a szervezet instruktórainak kisfilmjeit is megtekinthetjük.⁸)

Csüllög Ferenc
katechetikai előadó
Református Pedagógiai Intézet

---

⁸ <https://www.youtube.com/user/GodlyPlayFndn/videos>